TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Lausunto

TSV/9471/2025

5.9.2025

Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

U 69/2022 vp

Lausunto jatkokirjelmästä UJ 2/2025 vp - U 69/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (COM(2022) 209 final)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt tietosuojavaltuutetun lausuntoa asiassa U 69/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (COM(2022) 209 final".

Lausunto

Tietosuojavaltuutettu on lausunut ehdotuksen COM(2022) 209 final kompromissiesityksistä useaan otteeseen niin Espanjan (TSV/8597/2023, TSV/9572/2023), Unkarin (TSV/10200/2024, TSV/10203/2024) kuin Puolankin (TSV/4316/2025, TSV/4648/2025) puheenjohtajuuskausilla. Sisäministeriö on varsin ansiokkaasti eduskunnalleen laatimassa U-jatkokirjeessä 29.8.2025 nostanut esiin asian arvioimisen kannalta keskeisiä seikkoja.

Tietosuojavaltuutettu pitää valitettavana, että puheenjohtajamaa Tanskan kompromissiehdotuksessa palataan takaisin monin tavoin ongelmalliseksi todettuun Unkarin versioon hyläten Puolan puheenjohtajuuskaudella tapahtunut positiivinen kehitys. Nyt käsiteltävänä oleva esitys palauttaa pöydälle jo aiemmin ongelmalliseksi todetun ei-vapaaehtoisen, löyhästi palveluntarjoajakohtaisesti kohdennetun, yleisten säilytys- ja viestintäpalvelujen käyttäjien luottamuksellisen sähköisen viestinnän läpivalaisun sekä tähän liittyvän palvelujen käyttäjien pakotetun suostumuksen.

Tietosuojavaltuutettu yhtyy valtioneuvoston näkemykseen ehdotuksen yleisen tavoitteen kannatettavuudesta sekä tärkeydestä, kuten myös huomioon uusimman kompromissiehdotuksen syvästi ongelmallisesta tunnistamismääräyksestä.

Lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan tehokas torjunta on äärimmäisen tärkeä ja kannatettava tavoite. Nyt pöydällä oleva ehdotus kaventaa kuitenkin laajasti ja kohdentamattomasti henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa, eikä ehdotettuja toimenpiteitä voida pitää oikeasuhtaisina tavoiteltaviin päämääriin nähden. Kuten tietosuojavaltuutettu on eduskunnalle

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

aiemmin toimittamissaan lausunnoissaan tuonut ilmi, vaikuttaa sille, etteivät ehdotetut keinot olisi myöskään kovin tehokkaita. Lapsiin kohdistetun seksuaaliväkivallan tekijät käyttävät samoja viestintäpalveluja kuin me muutkin, mutta ovat myös vapaita nopeasti vaihtamaan käyttämäänsä palvelua. Ehdotuksen mukaisen tunnistamismääräyksen kohdistaminen näihin pääsääntöisesti yhdysvaltalaisiin viestintäpalveluihin altistaa väistämättä myös miljoonat palveluiden tavalliset käyttäjät ehdotuksen toimenpiteille, kuten sähköisen viestinnän luottamuksen murtamiselle ja viestinnän ennakolliselle viranomaisläpivalaisulle. Kaikki tietosuojavaltuutetun aiemmissa lausunnoissaan esiin tuomat havainnot koskien tunnistamismääräyksen käytännön toteuttamiseen liittyvää, hash-arvoihin pohjautuvaa, kuvaviestien läpivalaisua, ja sen teknisiä rajoitteita ja reunaehtoja, ovat yhä ennallaan.

Ehdotuksen mukainen säilytys- ja viestintäpalveluiden käyttäjiltään edellyttämä suostumus viestinnän läpikäyntiin ehtona palvelun käytölle näyttäisi nostavan esiin kysymyksen siitä, voidaanko suostumuksen tässä yhteydessä katsoa täyttävän tietosuojasääntelyn sille asettamat edellytykset. Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisen suostumuksen tulee olla yksilöity, tietoinen, aidosti vapaaehtoinen ja yksiselitteinen tahdonilmaisu. Suostumus tulee myös voida peruuttaa.

Aiempien kompromissiehdotusten yhteydessä lukuisat toimijat ovat esittäneet huolensa tunnistamismääräykseen liittyvän sähköisen luottamuksellisen viestinnän salakirjoitusteknologioihin perustuvan suojan murentamisesta ja tämän ennakoimattomista laaja-alaisista vaikutuksista sähköisten säilytys- ja viestintäpalvelujen käyttäjien ja käyttäjien organisaatioiden tietoturvallisuudelle. Tietosuojavaltuutettu haluaa lausuntonsa lopuksi kiinnittää huomiota vuoden alun tapahtumaketjuun Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jossa päästä-päähän salauksen murtamista vaatinut toimenpide sikäläisen Investigatory Powers Act -säädöksen perusteella johti siihen, että säilytys- ja viestintäpalvelujen tarjoaja Apple poisti päästä-päähän salauksen saatavilta kaikilta UK käyttäjiltään[1]. TSV saattaa myös hallintovaliokunnan tietoon, että Yhdysvaltain kauppakomissio FTC on vastikään varsin selkeäsanaisesti varoittanut[2] yhdysvaltalaisia teknologiapalvelujen tarjoajia heikentämästä palveluidensa yhdysvaltalaisten käyttäjien tietoturvallisuutta.

Allekirjoitus

Anu Talus
Tietosuojavaltuutettu

Lauri Karppinen
IT-erityisasiantuntija

[1] Apple pulls data protection tool after UK government security row, BBC, https://www.bbc.com/news/articles/cgj54eq4vejo

[2] FTC Chairman Ferguson Warns Companies Against Censoring or Weakening the Data Security of Americans at the Behest of Foreign Powers, https://www.ftc.gov/news-events/news/press-releases/2025/08/ftc-chairman-ferguson-warns-companies-against-censoring-or-weakening-data-security-americans-behest

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Lauri Karppinen
It-erityisasiantuntija
Tietosuojavaltuutetun toimisto
lauri.karppinen@om.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Anu Talus
Tietosuojavaltuutettu
Tietosuojavaltuutetun toimisto
anu.talus@om.fi